

słowo
też **zabija**

„Hejt” w grupie równieśniczej

Aleksandra Aszkiełowicz

słowo
też **zabija**

„Wszystko co
słyszemy, jest
opinią, nie faktem.

Wszystko co
widzimy, jest
punktem
widzenia, nie
prawdą”

Marek Aureliusz

Mowa nienawiści - czym jest?

- Mowa nienawiści (ang. *hate speech*) – negatywne emocjonalnie wypowiedzi, powstałe ze względu na domniemaną lub faktyczną przynależność do grupy, tworzone na podstawie uprzedzeń.
- Narzędzie rozpowszechniania antyspołecznych uprzedzeń, stereotypów i dyskryminacji ze względu na rozmaite cechy, takie jak:
 - **rasa** (rasizm),
 - **pochodzenie etniczne** (ksenofobia),
 - **narodowość** (szowinizm),
 - **płeć** (seksizm),
 - **tożsamość płciowa** (transfobia),
 - **orientacja psychoseksualna** (homofobia, heterofobia),
 - **wiek** (ageizm, adultyzm),
 - **światopogląd religijny** (antysemityzm, chrystianofobia, islamofobia)

- **Rada Europy** definiuje ten termin jako „wszystkie formy ekspresji, które rozpowszechniają, podżegają, wspierają lub usprawiedliwiają nienawiść rasową, religijną, ksenofobię, antysemityzm lub inne formy nienawiści wynikające z nietolerancji(...)”

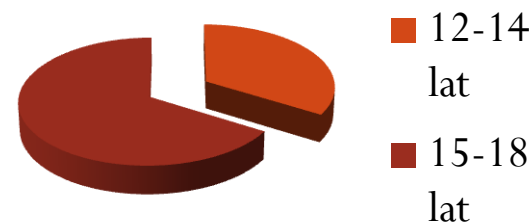

- Dzieci i młodzież aktualnie funkcjonują w rzeczywistości wirtualnej, znajomości zawierane w szkole przenoszą się i żyją tam równolegle. Facebook, snapchat, instagram, ask.fm, youtube, musical.ly, twitter to przestrzenie gdzie młodzi ludzie wymieniają się zdjęciami, komentarzami, spostrzeżeniami.
- Ze skali tego zjawiska i jego konsekwencji często nauczyciele nie zdają sobie sprawy: 36% dzieci w wieku 12-14 lat i 23% w wieku 15-18 lat zamieszcza posty na własnym profilu minimum raz dziennie, 58% w wieku 12-14 lat i 48% w wieku 15-18 lat minimum raz dziennie sprawdza komentarze pod swoimi postami.
- Jednak próba zakazania korzystania z Internetu, zamiast zatrzymać zjawisko, będzie impulsem do ukrywania lub szukania nowych form kontaktu wirtualnego i może spowodować wykluczenie dziecka z grupy rówieśniczej. A dla młodego człowieka grupa, przynależność do niej, akceptacja z jej strony jest w tym okresie życia sprawą priorytetową.
- Dzieci są autorami hejtu i go doświadczają. Długoterminowe konsekwencje hejtu mogą być bardzo poważne.

hejtuje

doświadczają hejtu

Dane z raportu „Wilki i owce w Internecie, czyli raport na temat hejtu wśród młodzieży” przygotowanego przez IQS na zlecenie Global Dignity Poland, listopad 2016

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA W ŚWIETLE PRAWA

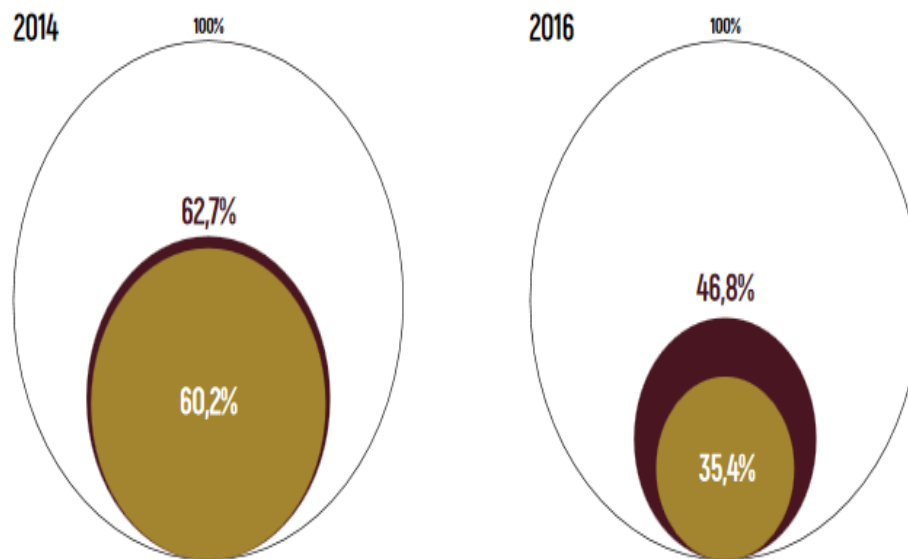
- O przemocy rówieśniczej mówimy wtedy, kiedy sprawca i ofiara mają mniej niż 18 lat i są w tej samej grupie wiekowej. Osoby pomiędzy 13. a 17. rokiem życia, które popełniły czyn karalny, podlegają odpowiedzialności na podstawie Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Względem takich osób sąd może zastosować upomnienie, zobowiązać do naprawienia szkody, przeprosin, uczestnictwa w odpowiednich zajęciach wychowawczych, może ustanowić nadzór kuratora lub zastosować środek poprawczy, czyli umieścić w zakładzie poprawczym.
- Wiele młodych osób uważa, że cyberprzemoc jest nie do wykrycia, ponieważ jej sprawcy są anonimowi. To błędne myślenie. Każdy ruch w Internecie zostawia ślad, a dzięki współpracy policji i administratorów stron/serwisów internetowych, można ustalić, kto założył ośmieszającego bloga, włamał się do poczty elektronicznej czy wykorzystał czyjeś zdjęcie bez jego zgody i wyciągnąć wobec niego prawne konsekwencje.

Dynamika zjawiska w Polsce

„Muzułmanie to podłe tchórze mordują tylko kobiety, dzieci i niewinnych ludzi”

Odsetek osób uznających powyższy cytat za zdecydowanie obraźliwy:

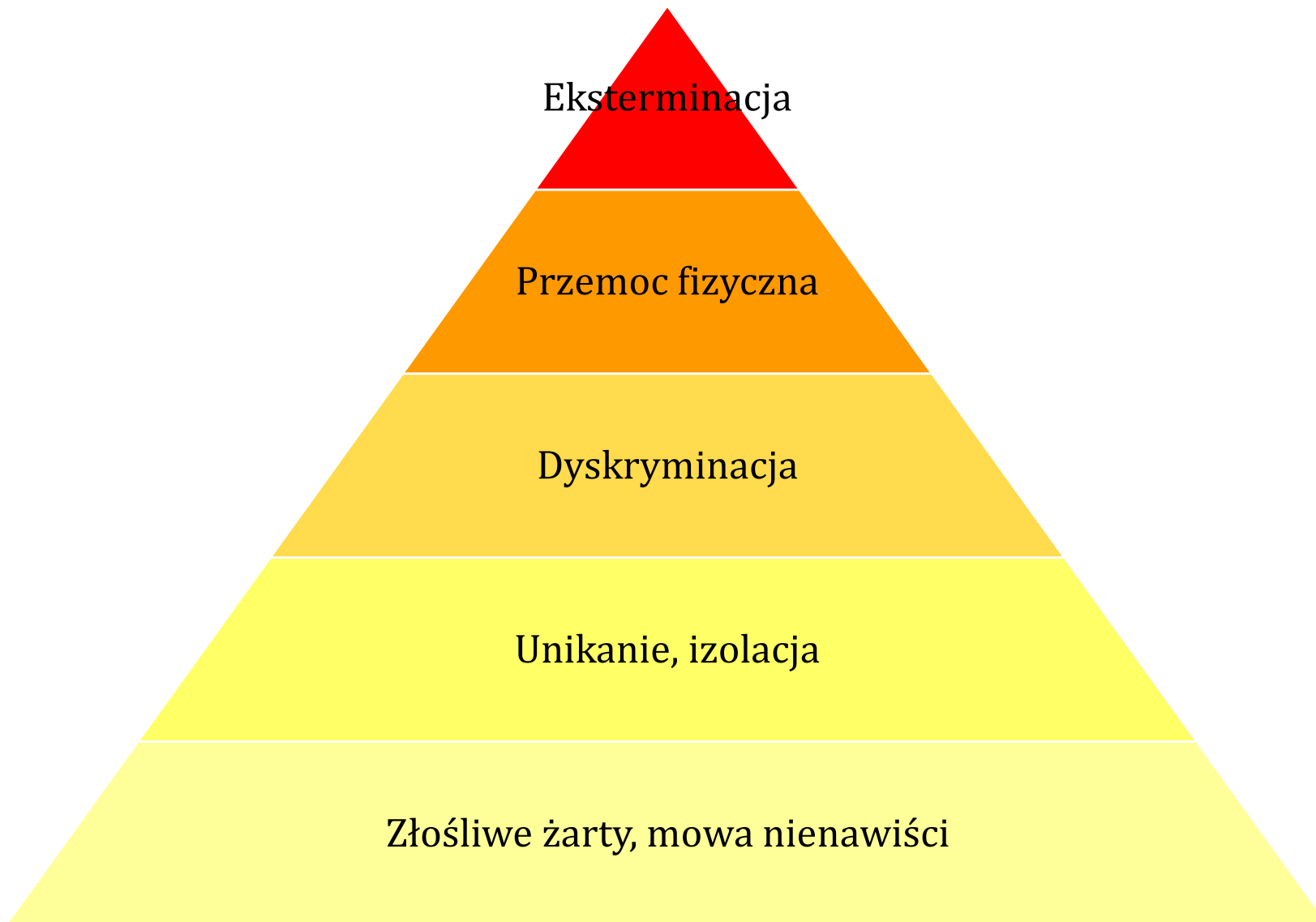

(Raport: Mowa nienawiści, mowa pogardy, badania przemocy werbalnej wobec grup mniejszościowych Fundacja Batorego 2016)

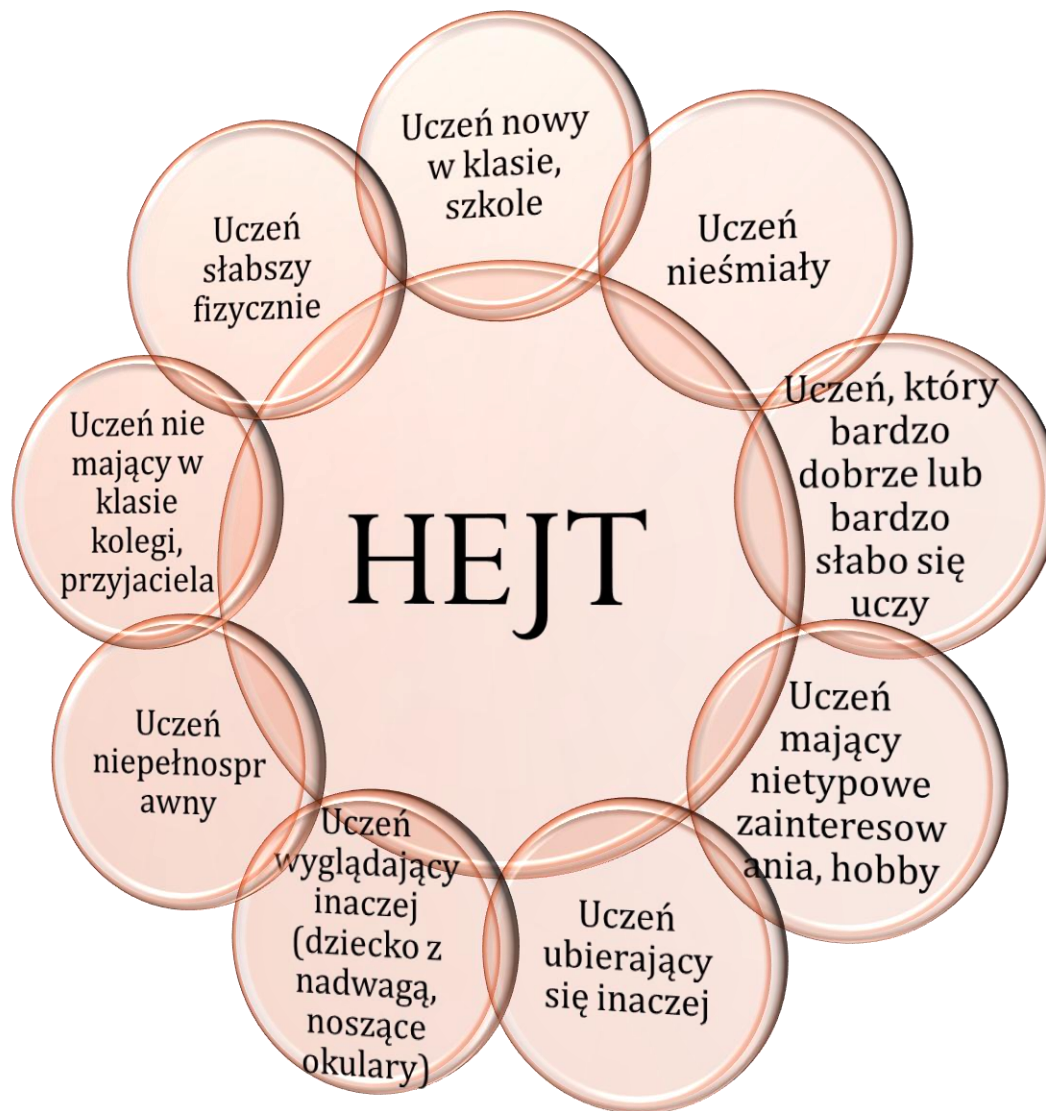
Określone poniżej czyny, które są popełniane na tle rasistowskim lub ksenofobicznym, podlegają sankcjom karnym jako przestępstwa kryminalne:

- Publiczne nawoływanie do przemocy lub nienawiści skierowanej przeciwko grupie osób, którą definiuje się wg rasy, koloru skóry, pochodzenia, wyznawanej religii lub światopoglądu, albo przynależności narodowej lub etnicznej, lub przeciwko członkowi takiej grupy;
- Publiczne rozpowszechnianie lub rozprowadzanie tekstów, obrazów lub innych materiałów zawierających treści rasistowskie i ksenofobiczne;
- Publiczne aprobowanie, negowanie lub rażące pomniejszanie zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych w rozumieniu art. 6, 7 i 8 statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz zbrodni określonych w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego, jeśli czyny takie mogą podburzać do przemocy lub wzbudzać nienawiść skierowaną przeciwko takiej grupie lub jej członków.

„Piramida nienawiści” Gordona Allporta

UCZEŃ – ODBIORCA HEJTU

Najczęściej spotykanymi formami **agresji i przemocy** szkolnej są:

- **Fizyczna**
- **Werbalna (słowna)** – dokuczanie, przezywanie, wyśmiewanie, wyszydzanie, obrażanie, ośmieszanie, przeszkadzanie, grożenie, rozpowszechnianie plotek, pokazywanie nieprzyzwoitych gestów. Również ten rodzaj agresji i przemocy może występować w formie pośredniej, np. gdy uczniowie namawiają rówieśników do zrobienia komuś krzywdy, wyśmiewania lub wykluczenia z grupy.

Relacyjna – agresja bez fizycznego kontaktu, polegająca na działaniach, które prowadzą do obniżenia czyjegoś statusu w grupie, wykluczenia z grupy, izolowania, pomijania, nieodzywania się.

- **Cyfrowa, elektroniczna, cyberprzemoc, cyberbullying** – przemoc z użyciem nowych technologii, np. obraźliwe SMS-y czy e-maile, wpisy na portalach społecznościowych, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę.
- **Przestrzenia** są serwisy społecznościowe, komunikatory, czaty, blogi, strony i fora internetowe, SMS-y, MMS-y, e-maile.
- Może przybierać takie **formy**, jak: wyzywanie, ośmieszanie, szantażowanie, rozprzestrzenianie kompromitujących materiałów (np. zdjęć, filmów), podszywanie się pod innych, wykluczenie (np. niewpuśczenie do zamkniętej grupy na portalu społecznościowym).

EWOLUCJA NĘKANIA

Nękanie może się rozpocząć offline i przenieść się do cyberświata. I na odwrót.

17% wszystkich dzieci zetknęło się z cybernękaniem*

Nękanie tradycyjne

Cybernękanie

Cybernękanie może być bardziej intensywne niż jego 'tradycyjny' odpowiednik

Jest anonimowe, łatwe i ma ogromny zasięg

Nie widać emocji kryjących się za słowami

Może być prowadzone przez całą grupę napastników

Jest bardziej inwazyjne

Źródło: Badanie Kaspersky Lab poświęcone zagrożeniom cyfrowym przygotowane we współpracy z dr Astrid Carolus oraz prof. dr. Frankiem Schwabem z Wydziału Psychologii Mediów Uniwersytetu w Würzburgu

© 1997-2015 Kaspersky Lab

* Bündnis gegen Cybermobbing e.V. (2013); Więcej na stronie www.buendnis-gegen-cybermobbing.de

KASPERSKY Lab

Bullying rozumiany jest jako celowe i długotrwałe znęcanie się występujące w grupie rówieśniczej.

- Bullying i przemoc rówieśnicza mogą być przyczyną dziecięcej traumy

JAK ROZPOZNAĆ, ŻE UCZEŃ DOŚWIADCZA HEJTU?

- Hejt jest formą przemocy psychicznej i objawy jakie można zaobserwować są bardzo podobne do tych, przy innych formach przemocy. Sygnały pokazujące, że w życiu dziecka dzieje się coś złego, coś z czym sobie nie radzi (może zaistnieć tylko jeden lub kilka z nich):
 - uczeń stał się **apatyczny, agresywny, płaczliwy**,
 - uczeń zaczął mieć **gorsze wyniki w nauce, zaczął mieć problemy z koncentracją**,
 - uczeń zaczął być **pobudzony fizycznie**,
 - uczeń zaczął mieć **zmienne nastroje**,
 - uczeń podczas przerw **izuluje się od rówieśników**,
 - uczeń zaczął **opuszczać lekcje, wagarować**,
 - uczeń **nie ma w klasie dobrego kolegi, przyjaciela**,
 - uczeń zaczął się skarżyć na **bóle głowy, brzucha** o niewyjaśnionych przyczynach.

Jako **następstwa przemocy rówieśniczej** wskazywane są konsekwencje doraźne, ale też długotrwałe

Najczęściej wymieniane są:

- nieobecności w szkole (wagary, „fobia szkolna”),
- gorsze wyniki w nauce,
- gorsze przystosowanie społeczne,
- niska samoocena, lęk, depresje, zaburzenia emocjonalne, próby samobójcze,
- zaburzenia rzekomo-somatyczne, zaburzenia snu, lęki nocne, enuresis (moczenie),
- agresja oraz zachowania przestępcze

- (Olweus, 1993; Nansel i in. 2003; Dembach, 2008; Guerin, Honnessy, 2008)

UCZEŃ JAKO AUTOR HEJTU

Psychologiczne motywy i korzyści osoby stosującej hejt

poczucie wpływu, sprawczości

potrzeba uproszczenia świata

potrzeba poczucia, że inni myślą tak samo, czyli
potrzeba potwierdzenia przynależności

uproszczony obraz poznawczy

obniżenie napięcia emocjonalnego

podbudowanie poczucia wartości

O czym jeszcze warto pamiętać?

- Dla młodego człowieka bardzo ważna jest akceptacja grupy. funkcjonowanie z rówieśnikami.
- Młodzi **chcą budzić podziw**, respekt, a często wydaje im się, że najłatwiej jest zaimponować agresją, wzbudzić poklask i aprobatę.
- Dzieci dopuszczające się agresji często **same jej doświadczły** lub **nadal jej doświadczają**.

